

Cirkulärnr: 2001:24
Diariernr: 2001/0319
Handläggare: Harald Ljung
Sektion/Enhet: Sektionen för Socialtjänst, skydd och säkerhet
Datum: 2001-02-14
Mottagare: Kommunstyrelsen
Räddningsnämnden
Räddningschefer
Rubrik: Kommunens ansvar för sotningsverksamheten

Sektionen för Socialtjänst, skydd och säkerhet
Harald Ljung

2001-02-14

Kommunstyrelsen
Räddningsnämnden
Räddningschefer

Kommunens ansvar för sotningsverksamheten

Antalet tvister rörande ersättningen för sotningsverksamheten har ökat de senaste åren och länsstyrelserna har aviserat en ökad tillsyn av sotningsverksamheten i kommunerna. Den senaste tidens tvister rörande sotningsentreprenader i ett antal kommuner har bl a medfört att kommunernas ansvar för sotningsverksamheten har uppmärksamats. Det finns därför anledning att mot bakgrund av dessa händelser att se över tillsynen av sotningsverksamheten i kommunerna.

Delegation till annan än tjänsteman hos kommunen

Vid delegation till tjänsteman med stöd av 6 kap 33 § kommunallagen kan beslutanderätt endast överföras till en anställd hos kommunen. Enligt 11 § andra stycket räddningstjänstlagen får nämnden meddela den som utan att vara tjänsteman i kommunen fullgör uppgifter åt nämnden befogenhet att på nämndens vägnar meddela i verksamheten erforderliga förelägganden och förbud enligt 56 § första stycket. Av motiven framgår att de som i första hand kommer ifråga för sådan delegation är skorstensfejarmästarna och deras biträden. Dessa är i regel inte kommunala tjänstemän. Räddningsnämnden får dock inte överlåta befogenheter att meddela föreläggande eller förbud vid vite eller beslut om verkställande av åtgärd på den försumliges bekostnad.

Bestämmelsen ger således nämnden möjlighet att överföra beslutanderätten till den som utan att vara anställd hos kommunen fullgör uppgifter åt nämnden. Ett beslut som fattas med stöd av sådan delegation får ses som ett nämndens beslut. Detta betyder bl a att beslutet överklagas på samma sätt som nämndens beslut. Delegation har dock vissa olikheter jämfört med delegation enligt 6 kap 33 § kommunallagen. Beslut som fattas med stöd av uppdraget omfattas inte av kommunallagens bestämmelser om anmälningsskyl-

dighet. Nämnden bör dock som ett särskilt villkor kunna föreskriva att besluten skall anmälas till nämnden.

Nämndens beslut om delegation enligt 11 § andra stycket bör inte tas med i delegationsförteckningen utan kan anges i ett särskilt beslut.

Ansvar för sotningsverksamheten

Enligt Räddningstjänstlagen har kommunen ansvar för det förebyggande brandskyddet vilket inkluderar sotningsverksamheten. Det förhållandet att sotningsverksamheten delegerats till en skorstensfejarmästare innebär inte att kommunen inte längre har något ansvar för dessa frågor. Brister i tillsynen av sotningsverksamheten kan ha betydelse både vid eventuella tvister med skorstensfejarmästaren och vid den statliga tillsynen av sotningsverksamheten.

Kommunen har inte bara ett ansvar för sotningsverksamheten enligt räddningstjänstlagen. Vid upphandling av sotningsentreprenader och förhandlingar om ersättning för sotningstjänster har kommunen dessutom ett ansvar gentemot kommuninnevånarna.

Registerhållning

Enligt Räddningstjänstförordningen (1986:1102) skall kommunen föra en förteckning över byggnader m.m. som skall sotas och kontrolleras. Enligt avtalet mellan kommun och skorstensfejarmästare åligger det skorstensfejarmästaren att föra denna förteckning. Kommunen har enligt avtalet rätt och skyldighet att kontrollera sotningsverksamheten inklusive den nämnda förteckningen. Vid avtalets upphörande skall skorstensfejarmästaren överlämna förteckningen till kommunen.

Kommunernas hittillsvarande kontroll av förteckningen torde i många fall vara sporadisk. Härtill kommer att de datasystem som skorstensfejarmästarna normalt använder inte främst varit anpassade för kommunernas kontrollbehov. Mot bakgrund av det ansvar som kommunerna har vad det gäller registerhållning finns det anledning att med en viss regelbundenhet under året begära in kopior av fastighetsförteckningen och att vid ev oklarheter genomföra vissa stickprovskontroller. Ett aktuellt register skall således alltid finnas tillgängligt hos kommunen.

Det har emellanåt diskuterats om fastighetsförteckningen är offentlig handling. Enligt ett utlåtande från JO 1996(dnr 3185-1996) är förteckningen offentlig handling och skall därför utlämnas på begäran därom.

Myndighetsutövning och kommersiell verksamhet

Skorstensfejarmästarna får givetvis inte utföra arbete som han senare skall kontrollera. Många gånger är det uppenbart vilka arbeten som skorstensfejarmästaren ej får utföra t ex renovering av rökkanaler. I andra fall är det mera oklart om en jävsituation föreligger. Trots allt kan risk för opartiskhet föreligga. Exempel härpå kan t ex vara intrimning av oljepannor eller att nära anförvanter utför arbete som skorstensfejarmästaren senare skall kontrollera. Då kommunen har det slutliga ansvaret för sotningsverksamheten

bör kommunen tillsammans med skorstensfejarmästare komma överens om gränsdragningen mellan föreskriven sotning och konkurrensutsatt verksamhet.

Brister i sotningsverksamheten

Det kan givetvis i enstaka fall förekomma att skorstensfejarmästaren enligt kommunens uppfattning inte sköter sin verksamhet i enlighet med det avtal som finns. I dessa fall är det viktigt att kommunen omgående skriftligen påpekar bristerna och kräver rättelse. Detta gäller inte minst om missförhållandena skulle vara så allvarliga att frågan om hävning av avtalet kan bli aktuell.

Underlag för förhandlingar om ny ersättning

Enligt normalavtalen § 7.3 skall skorstensfejarmästare tillhandahålla kostnads- och intäktsredovisning rörande det föreskrivna sotningsarbetet. Under den period då sotningsersättningen förhandlades centralt fanns inte ett lokalt behov av denna redovisning. Med övergången till lokala förhandlingar är dock den ekonomiska redovisningen av väsentlig betydelse. Inför de kommande förhandlingarna om ersättning för sotningsentreprenader bör kommunerna nu i god tid före förhandlingarnas början begära in den särredovisning av kostnader och intäkter som avtalet föreskriver.

Föregående lokala förhandlingar om sotningsersättning innehöll ofta retroaktiv ersättning för att avtalet slöts efter det att tidigare avtal gått ut. Detta förhållande bör beaktas vid tecknandet av nya avtal, dvs den retroaktiva ersättningen bör inte utgöra beräkningsgrund vid överenskommelse om ny taxa.

Skiljeförfarande

De normalavtal som flertalet kommuner har med skorstensfejarmästarna föreskriver skiljeförfarande i de fall parterna inte kan komma överens. Denna process har nu prövats för första gången i en kommun och har aviserats i ytterligare kommuner.

Innan ett sådant förfarande inleds bör givetvis alla andra lösningar ha prövats. Parterna i ett skiljeförfarande får till skillnad från tvist i allmän domstol bl a själva stå för kostnaderna för skiljemännen. Kostnaderna härför handlar då om ett antal hundra tusen kronor.

Frågor rörande sotningsverksamheten

Tekniska och ekonomiska frågor med anledning av detta cirkulär kan ställas till Harald Ljung, telefon 08-452 74 44 och Lars Nyström, telefon 08-452 452 74 46.

Juridiska frågor besvaras av Ulf Palm, telefon 08-452 79 81.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET

Sektionen för Socialtjänst, skydd och säkerhet

Anita Sundin

